

REPORTAGE

I memoarboken "Spårbyten" berättar förra LRF-ordföranden Bo Dockered om det svenska EU-inträdet, när Föreningsbanken räddades och om kampanjen som fällde regeringen.

Dockered's

SJÖVIK, ALINGSÅS

Avreglering av jordbruket, mäktiga bondedemonstrationer, framgångsrika kampanjer och EU-inträde.

Bo Dockered's år som ordförande för LRF var dramatiska och händelserika. Om det och mycket mer berättar han själv i boken "Spårbyten", skriven av journalisten Pär Fornling.

– Bo Dockered sa ofta att "det ska jag avslöja i memoarerna", berättar en styrelsekamrat i den dåvarande förbundsstyrelsen.

Nu finns memoarboken och nog får man veta en del om det som skedde bakom kulisserna.

Det gäller till exempel det politiska spelet och turerna kring Föreningsbanken, som befann sig i ett prekärt läge vid 1990-talets början.

– Otroliga värden stod på spel. Jag kunde inte ge uttryck då för hur illa det var, då hade vi förlorat banken, säger Bo Dockered.

Drev på för avreglering

Han lär väl främst gå till historien som den som ledde Sveriges bönder mot avreglering. När han valdes till förbundsordförande vid 1980-talets mitt svallade debatten i samhället om det genomreglerade jordbruket. Finansdepartementet, med finansminister Kjell-Olof Feldt (S) i spetsen, drev på för en avreglering, då jordbrukets regleringssystem spädde på inflationen.

LO-basen Stig Malm uttalade sig om "terapibönder" som producerade varor som inte efterfrågades. Regleringsekonomi kritiserades hårt av ekonomer i uppmärksammade debattböcker.

– Vi förstod att något måste hända. Man bara hackade på jordbruket och bönderna. Och Kooperationen var maktfullkomlig och rättade sig inte efter marknaden. Systemet

”
När vice statsministern såg kampanjen ringde han mig och sa: "Nu förlorar vi valet."

Omslaget till boken "Spårbyten".

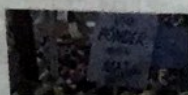

PÅ DOCKEREDS TID. I memoarboken "Spårbyten" berättar Bo Dockered om tiden som LRFs förbundsordförande 1986–1995. En dramatisk tid med omvälvande händelser. FOTO: STIG HEDSTRÖM

15 år
i LRFs
tjänst

1980 Den 40-åriga Bo Dockered väljs till ordförande för LRFs länsförbund i Norra Älvsborg.

1983 Bo Dockered väljs in som ledamot i förbundsstyrelsen.

Demonstration 1985.

1985 20 000 bönder demonstrerar i Stockholm i protest mot den jordbrukspolitik som beslutats efter Den livsmedelspolitiska kommitténs utredningsförslag.

1986 Bo Dockered blir ordförande för LRF vid riksförbundsstämman i Kristianstad.

1989 Vid en extrastämma fattas beslut om den nya LRF-jen: Spårbyten.

PÅ HEMMAPLAN. Bo Dockered, 76, lever numera pensionärsliv tillsammans med hustrun Kerstin och smålandsstövaren Celle.

FOTO: STIG HEDSTRÖM

dokument

bidrog till att låsa strukturer, det hade överlevt sig självt.

Startskottet till avregleringen skedde i och med en intervju i Land Lantbruk med LRFs förhandlingschef Viggo Fringel, som förklarade att situationen var ohållbar, jordbruket måste marknadsanpassas.

Tidningen myntade begreppet Spårbytet för LRFs nya linje.

– Sedan var det i gång, berättar Bo Dockered.

Vid en extrastämma på Norra Latin i Stockholm 1989 togs beslutet. Det som hände då vill bokens författare Pär Fornling kalla en kulturrevolution; det innebar ett helt nytt sätt att tänka.

Stämman tog visserligen ett enhälligt beslut men alla var inte med på tåget. Kritiken från främst östgötska spannmålsodlare var ihållande och försök gjordes senare att avsätta Bo Dockered.

– Margareta Winberg ringde och varnade mig, berättar han.

Margareta Winberg (S) var vid den tidpunkten ordförande i riksdagens jordbruksutskott, hon blev ju senare jordbruksminister.

”Svek uppgörelsen”

Resultatet av spårbytet blev 1990 års jordbrukspolitik, med inkomststöd i form av arealbidrag, bidrag till omställning av jordbruksmark och priser som sattes av marknaden. Inte som tidigare genom förhandlingar med staten. Marknaden skulle skyddas av tullmurar, så var uppgörelsen med staten.

Men jordbruksminister Mats Hellström svek uppgörelsen redan 1991, då gränsskyddet sänktes. Det var bäddat för strid. Inför riksdagsvalet rullade LRF ut en annonskampanj där en uppmärksam bild var den där en orm stryper en ko.

– När vice statsminister Odd Engström såg kampanjen ringde han mig och sa: ”Nu förlorar vi valet”, minns Bo Dockered.

Så blev det, den borgerliga regeringen Bildt trädde till.

– Ingen förstod varför Mats Hellström gjorde som han gjorde, han var kanske pressad av Finansdepartementet. Det var inte mer än rätt att de fick stryk.

Stod på jasadn

Osäkerheten kring vad svenska politiker ville med jordbruket var en bakgrund till att LRF fattade beslutet om att jobba för ett svenskt medlemskap i EU, som då hette EG. Där skulle jordbruket få mer långsiktiga spelregler, det var övertygelsen.

Det första beslutet om att verka för EG-anslutning togs på stämman i Örnsköldsvik 1990, märkligt nog på ett tilläggsyrkande. Bo Dockered berättar att han var ovetande om att förslaget skulle komma.

När klubban föll för ett ja rusade alla journalister ut ur stämmolokalen för att rapportera till sina redaktioner.

Bo Dockered engagerade sig senare personligen intensivt på jasadn inför folkomröstningen 1994.

– Många har sagt att om inte LRF hade sagt ja, då hade Sverige inte kommit med. Då hade inte Centern sagt ja, det gjorde de fast partiledaren Olof Johansson gjorde allt för att stoppa det. Och då hade inte sossarna vågat. Man känner sig lite stolt över att vi kunde påverka historien så.

– Att vi gick med i EU var ett väldigt bra beslut, det är en fördel för Sverige och jordbruket att vara med. Det går an att stå utanför för Norge, där det finns en total uppslutning för jordbruket. I Sverige har det aldrig varit så, säger Bo Dockered, som aldrig ångrat sitt starka engagemang.

”Jättetrögt gubbvalde”

I boken berättas också om dramatiken kring Föreningsbanken i början av 1990-talet. Efter finanskrisen var banken illa ute. Ofantliga summor stod på spel för bonderörelsen

”
Jag kunde inte då ge uttryck för hur illa det var, då hade vi förlorat banken.

och Bo Dockered lyckades sy ihop ett garantikonstium med kooperationen. Banken räddades.

– De föreningar som var med i garantikonstiet tjänade mycket på det senare. De som stannade utanför – Södra och Arla – fick stå där med lång näsa. Men även många av deras medlemmar hade riskerat att förlora sina förtida insatser, totalt handlade det om 1,5 miljarder.

Bo Dockered var också en LRF-ordförande som ivrigt drev på för ökad kvinnorepresentation. Inför sin avgång 1995 uppmanade han valberedningen att se till att fler kvinnor valdes in i förbundsstyrelsen.

– När jag började i lokalavdelningen fick kvinnor möjligen vara med och koka kaffe. Länsförbunden brukade ha en kvinnlig gisslan. Först när vi skulle ha miljöansvariga i styrelserna fick kvinnor komma in för gubbarna värderade inte det. Det var ett gubbvalde och det var jättetrögt, suckar han.

En glad pensionär

Numera lever Bo Dockered pensionärsliv tillsammans med hustrun Kerstin hemma i Sjövik utanför Alingsås. Men engagemanget finns kvar och då och då kan han inte hålla sig från att blanda sig i debatten om jordbruket.

– Den enskilda bondens möjligheter har hela tiden varit min drivkraft.

Glad är han över det som har hänt på senare år, att konsumenter allt mer efterfrågar svenskt.

– Det kunde vi ju bara drömma om då. Men nu gäller det att hålla in det, vi måste kunna konkurrera med de svenska fördelarna, säger Bo Dockered.

Kerstin Davidson
070-545 38 84
kerstin.davidson@landlantbruk.se

Kampanj 1980-tal.

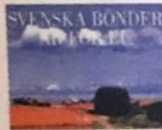
1990 LRF tar beslut om ett ja till EU vid stämman i Örnsköldsvik.

1991 Efter det att regeringen sänkt gränsskyddet lanserar LRF kampanjen med ormen som stryper en ko. S förlorar valet.

1992 LRF lanserar kampanjen Sveriges bönder på väg mot världens renaste jordbruk.

1993 LRF fyller Sergels torg med 900 julgranar, en manifestation för bra villkor för jordbruket i EU-förhandlingarna.

1995 Sverige blir medlem i EU. Bo Dockered avgår och efterträds av Hans Jonsson.